

עגלה ערופה פרק תשיעי סוטה

מ.מ.

עין משפט נר מצוה

נה א מיי פיה מהל
מענת הלכה טו סמג
עשין מד"ס טו"ע א"ח
סימן מקס ספ"ד :

תורה אור השלם

1. ישיבה ?? מורה ל' לחם
2. ידעו גוים אנוש המה
3. יתיר המה הלכים
4. לנס שמה רוצח אשר
5. נדמו עמי מבלי
6. כי עם בציון ישב
7. ונתן לבם אדני לחם
8. בבקר תאמר מי יתן
9. ארץ עיפתה כמו אפל

זה ריח טוב ומין תמרים הוא לעמנו: טהרה יש בך. לפיכך מריחה
לך ולא בטול הריח מאלנך: אסא צריה. דרבה זר רב הונא: א"ל
רב הונא לצרייה: שמחה אס לצי. בטהרתך: והקפידה אס שיני.
ההראשית שהצתך על צנך יותר מעלי שנטלת ממני ונתת לו:
רחמי. אהבה: איטפל ציה. גידלו

צנימו: רבי רבי. גדל גדל אומי
ואע"פ כן איני צנך: צר צנך
אנא. ואין עלי לצדך צנך:
בתנאי. צפולמוס. חיל שהציה
אספסיינוס על ירושלים: עטרוס
חסנים ואירוס. מפרש בגמרא:
צפולמוס של עטרוס. שהציה הורקנוס
ארכיטמוולוס אחיו. וצין זה לזה היו
חמשים ושתיים שנה כדאמר בסדר
עולם: עטרוס כלום. מפרש
בגמרא [ע"צ]: צפולמוס האחרון. הוא
של חורבן הציה ושל עטרוס נמי הוא:
באפריון צנך העי. שהיו מוליכין
אומה מצית אציה לצית בעלה ואפריון
של מעילים וטליתות מוחזקות מוקפות
לה: מושלי משלו. לתת אות אמתלא
וטעם לחממה ליכנס זה צערי
צינה כגון ממשלות שועלים דאמר
בסנהדרין (דף נח:.) כי הוא דריש
ר"מ צפירקא הוא דריש תילתא
שמעתא ותילתא אגדתא ותילתא
מתלי: שקדינס. שוקדין על דלתות
צית המדרש לילה ויום כדאמר
ציצמות (דף סג:.) אכל מה אטשה
שנפשי חשקה צמורה: הדרשנים.
שהיה צקי צטעמי המקראות כדאמר
לא זכיתי שמתמר יליאת מצרים
בלילות עד שדרשה צן וזמל (בבבא
דף צ"ב:.) בטל כבוד סורה. שהיה
נותן לצו לדרוש כל קון וקון של כל
אות וכ"ש מציות ימירות ואמיות
ימירות כגון צת וצת אזי דורש
(סנהדרין דף נא:.) וחוה כבוד תורה
גדול שאין זה דבר לצטלה: אנשי
מעשה. צנות צחציחותו ועושה
מעשים מופלאים כדאמר בתענית
(דף כה:.) נמטי כשוריק יאמר לחומך
וילוק ולעוים להציה זאצים צקריהס:
קטנוס של חסידים. שהיו חסידים
הולכים וכלים והוא היה מקטניס
וסופן: זיו החממה. זה לא ידענא
מאי היא: משמש ר"ג הוקן בטל
כבוד הסורה. צמסכת מגילה (דף כה:.)
אמר שד שמת הוא היה צריאות
בעולם ולא היו למידין תורה אלא
מעומד משמת הוא ידד חולי לעולם
והולכרו ללמוד תורה מיושב: בטל זיו
הכהונה. שהיה חכם ועשיר וכהנים
רבים אולכין על שולחנו: וצני חורין.
מיוחסין: חפו ראשם. שגברה יד
עזי פניס ממזרים שהם עשירים
ואלו עניים: נדלדלו אנשי מעשה. אין
חש להם: ואין דורש. לישראל: ואין
מקש. עליהם רחמים: שרו חכימא.
המחילו החכמים: ספריא. מלמדי
מינוקות שהם קטנים מן החכמים:
קעמא דארעא. כעמי הארץ:
אולא

שמבובזין דין אביהם. קורעים דין אציהס שכשצאין לדגס אומרים
לפניו וכו': והקפידה שניהם. למה האכלתם וזערתם עלינו צמתינו
ונפרעת מהם צחיייה: מוכרי רבצ. רבצ הוא דבר מאוס כגון חלב
ושומן ונדבך צבגדים ונמאסין ואין לך אדם מתעסק צהס אלא עני:
שיפה ה' מורה להס. לעיל מיניה
כתיב כי לא נלנח ישכח אציון מקות
ענוס מאדד לעד. שיה ה' מורה
להס תן להס מרות לאותן עניים
עושר שיהו הגוים נוהגין צהס
כבוד וידעו הגוים שהן אנוס ואינס
אלהות שאין כל הכבוד והגדולה
שלהס: מספסין צעלית אחס. משוס
עוני: צקרב שנים. אומה פעולה שלך
דהיינו דבר תורה שהיא צקירוב שנים
שנים ריכין להתקרב יחד צכיוס
אחד: חיייה. רפאהו והרווח להס
ומן להס חיותס: המה סולגים סלוד
ודבר. דצברי תורה. צלליהו וצללישע
כתיב: ראזין לישרף. שעל מנת כן
צה הרבצ אש עליהס: אחד מס.
ע"י מציוו שהרבו צשונו חיה גולה
לערי מקלט^ט ואס אין כאן מיטה סימן
למיטה^ט וגלות סימן לגלות שאחד
מת ואחד גולה: צבלי דעס. על
שלא היה להס דעת להיות מלמדן זה
אז זה ולמדן זה מזה: נדמו עמי.
וקיפיה דקרא ותשכח תורת אלהיך:
כי עם צליון ישב. אלו יושבי ישיבת
תורה וקיפא דקרא חנון יתוך לקול
ועקף: לחס לר. צמי הכתוב מדבר
צמי צמונותיו קשין עליו ואעפ"כ
ישב ועוסק צמורה: והיו עיניו וגו'.
וכן צתריה כתיב ולא יכנף: פרגוה.
מחילה: לא יכנף. לא יתכסה מנך
צכנף צגדו ומחילתו: דלמחר. מי
יתן שיצא יוס: מי ידע. אס ייטב
מן הלינה: אלא דחילף. מי יתן והיה
זה יוס הצא כזה שצבר: אלא עלמא
אמאי מקיים. מאחר שהקללה הולכת
מתד ורבה: אקדושה דסידרא. סדר
קדושה של תקוה אלא שיהו כל
ישראל עוסקין צמורה ככל יוס דבר
מועט שאומר קריאתו ותרגומו והן
כעוסקין צמורה וכיון שנהג ככל
ישראל במלמדיס וצממי הארץ ויש
כאן שמיס קדושה השס ותלמוד התורה
כתיב הוא. וכן יהא שמה רבה מצרך
שעוין אחר הגדה שהדרשן דורש
צריס ככל צבת היו נוהגין כך ושס
היו נקצצין כל העס לשמוע לפי שאינו
יוס של מלאכה ויש כאן תורה
וקידוש השס: סדריס. סדרי פרשיות
דמורה: טהרה. שפסקה מישראל:
ציעלה טעס. הפירות וריחס
שממך שהיו טהורים ונוהגין צטהרה
אף הקצ"ה מטהר פירותיהן מריח
רע ומטעם רע: מעשר ציעל
שומן דגן. צעון פיסוק מעשרות
פסק שומן הדגן כשמו של מעשר
דאיכרי חלב כדכתיב חלב חלה וגו'
(במדבר יט:.) דחיוניסא. שמינה ויש

שמבובזין דין אביהם לעתיד לבוא אומרים
לפניו רבוננו של עולם מאחר שאתה עתיד
ליפרע מהן למה הקהיתה שיניהם במ אמר
ר' אילעא בר יברכיה אלמלא תפלתו של
דוד היו כל ישראל מוכרי רבב שנאמר
י' שיה ה' מורה להם וא"ר אילעא בר
יברכיה אלמלא תפלתו של הבקוק היו ב'
תלמידי חכמים מתכסים במלית אחת ועוסקין
בתורה שנאמר ה' שמעתי שמעך יראתי
ה' פעלך בקרב שנים חייהו אל תקרא בקרב
שנים אלא בקרוב שנים ואמר ר' אילעא
בר יברכיה^ה שני תלמידי חכמים המהלכין
בדרך ואין ביניהן דברי תורה ראזין לישרף
באש שנאמר ויהי המה הולכים הלך ודבר
והנה רבב איש וגו' טעמא דאיכא דיבור
הא ליכא דיבור ראזין לישרף וא"ר אילעא
בר יברכיה שני ת"ח הדרין בעיר אחת ואין
נוחין זה לזה בהלכה אחד מת ואחד גולה
שנאמר^ה לגום שמה רוצח אשר ירצה את
רעהו בבלי דעת ואין דעת אלא תורה
שנאמר^ה נדמו עמי מבלי הדעת אמר ר'
יהודה בריה דר' חייא כל ת"ח העוסק
בתורה מתוך הרהק תפלתו נשמעת שנאמר
^ה כי עם בציון ישב בירושלים ככה לא תבכה
חגון יחנך לקול זעקך כשמעתו ענד וכתיב
בתריה^ה ונתן^ה ה' לכם לחם צר ומים לחץ
ר' אבהו אומר משביעין אותו מזון שכינה
שנאמר^ה והיו עיניך ראות את מוריד ר'
אחא בר חנינא אמר אף אין הפרגוד נגעל
בפניו שנאמר^ה ולא יכנף עוד מוריד: רשב"ג
אומר משום ר' יהושע מיום שחרב בהמ"ק
אין וכו': אמר רבא בכל יום ויום מרובה
קללתו משל חיירו שנאמר^ה בבקר תאמר
מי יתן ערב ובערב תאמר מי יתן בקר הי
בקר אילימא בקר דלמחר מי ידע מאי הוי
אלא דחילף ואלא עלמא אמאי קא מקיים
אקדושה דסידרא ואיהא שמייה רבא דאגדתא
שנא' ארץ עפתה כמו אופל צלמות ולא
סדריס הא יש סדריס תופיע מאופל: ולא
ירד טל לברכה וניטל טעם פירות וכו':
תניא^ה ר"ש בן אלעזר אומר טהרה בטלה
טעם וריח מעשר ביטל שומן דגן רב הונא
אשכח תומרתא דחיוניתא שקלה כרבה
בסודריה אתא רבה בריה א"ל מורחינא ריחא
דחיוניתא א"ל בני טהרה יש כך יהבה
ניהליה אדהכי אתא אבא בריה שקלה יהבה
ניהליה א"ל בני שמחת את לבי והקהיתה את
שיני היינו דאמרי אינשי רחמי דאבא אבני
רחמי דבני אבני דהוו ליה רב אחא בר יעקב
איטפל ביה ברב יעקב בר ברתיה כי גדל
ברך אשקין מיה אמר לו לאו ברך
ברחך אנא: בתנאי^ה בפולמוס של אספסיינוס גזרו על עטרות חתנים ועל האירוס בפולמוס של טיטוס
גזרו על עטרות כלות ושלא ילמד אדם את בנו. יוונית בפולמוס האחרון גזרו שלא תצא הכלה באפריון בתוך
העיר ורבתינו התירו שתצא הכלה באפריון בתוך העיר משמת ר"מ בטלו מושלי משלים משמת בן עזאי
בטלו השקדנים משמת בן זומא בטלו הדרשנים משמת ר"ע בטל כבוד התורה משמת ר' חנינא בן דוסא
בטלו אנשי מעשה משמת ר' יוסי קמנתא פסקו חסידים ולמה נקרא שמו קמנתא שהיה קמנתא של חסידים
משמת רבי יוחנן בן זכאי בטל זיו החכמה משמת ר"ג הוקן^ה בטל כבוד התורה ומתה טהרה ופרישות משמת
רבי ישמעאל בן פאבי בטלה זיו הכהונה וכו' משמת רבי בטל ענוה ויראת הטא: [גמ' ת"ר] א"ר פנחס בן יאיר
אומר משחרב בהמ"ק בושו חברים ובני חורין וחפו ראשם ונדלדלו אנשי מעשה וגברו בעלי זרוע ובעלי
לשון ואין דורש ואין מבקש ואין שואל על מי לנו להשען על אבינו שבשמים ר"א הגדול אומר מיום
שחרב בית המקדש שרו חכימא למהוי כספריא וספריא כחוניא וחוניא כעמא דארעא ועמא דארעא
אולא

א) מענית י. ב) (3) מוספתא
פירו' ע"ש, א) גיטין. נדה
סא: (7) מגילה כ"ה,
ס) רש"י, (1) בריקת ע"ר רי
יחשע, (1) י"א ואס כן.

הגהות הב"ח
א) בני ומן לבם אדני
אחד וכו' סימן למיטה
איכא וגלות:

גליון הש"ס
בתנאי יוונית עין
מוספות מנחות דף סד
ע"צ ד"ה חורו וצריס
פ"א מ"א דפאה:
שם משבת רבי במל
ענה. עין מוספות
כמותות דף קג ע"צ ד"ה
אומי יוס:

מוסף רש"י
הלוך דדבר. ואהכי
כתיב לאשמעין דחי
לאו שהיו הולכין צעמקה
של הלכה לא היו
לעולין (תענית ט:.) אלא
דחילף. מי יתן צוקי של
שמיס. שמיס מתחמקות
ממיו וכל שעה מיובה
קללתה משלפניה (דברים
כח טו.) בפולמוס של
אספסיינוס. חיל שהעלה
אספסיינוס קודם שצא
טיטוס עליהם (גיטין טו.)
גזרו על עטרות כלות.
משום צער (שבת נח:.)